

6. *Uo.*, 147. dok. Ezt az információt Ritter április 27-én juttatta el Veessenmayerhez. *Uo.*, 149. dok.

7. *Vádirat*, 1:136.

8. *RLB*, 148., 150. dok. Lásd még a következő személyes beszámolókat olyan személyektől, akik a Kistarcsáról deportáltak első csoportjába tartoztak: Weiser Józsefné (YIVO, 771/3276. sz. alatt) és Koltay A.-né (771/3423).

9. Ez a két transzport május 2-án érkezett Auschwitzba. A csaknem 3800 deportáltból csak 486 férfit és 616 nőt irányítottak be a táborba. A többi, 2698 zsidót rövidesen elgázosították. Danuta Czech: *Auschwitz Chronicle, 1939–1945*. Henry Holt, New York, 1990, 618. o.

10. Lévai, *Zsidósors Magyarországon*, 107. o.

11. *Der Kastner-Bericht*, 300–301. o.

12. Lévai, *Zsidósors Magyarországon*, 118. o.

13. 1944. május 18–20. között Ferenczy tanácskozást tartott Észak-Erdély megyéinek és megyeszékhelyeinek legfelsőbb polgári, rendőrségi és csendőrségi vezetőivel, hogy a IX. és X. csendőrkerületben lévő zsidók bevagonírozására és deportálására vonatkozó terveket véglegesítsék. *Genocide and Retribution*, 191. o.

14. Ferenczy 1944. május 9-i jelentése. Israel Police, Bureau 06, Eichmann Trial 1316. dok.

15. Május 9-i jelentésében Ferenczy azt írta, hogy a deportálási terveket egy magyar–német bizottság véglegesíti Munkácson, május 12-én tartandó ülésén.

16. Ferenczy jelentése. Israel Police, Bureau 06, Eichmann Trial 1318. dok. Az utasításoknak ezt a példányát Nagybánya polgármesteréhez címezték. Kitűnően dokumentált tanulmány a helyi közigazgatásnak a végleges megoldási programban játszott szerepéről: Elek Karsai: „Deportation and Administration in Hungary”, in: *The Holocaust in Hungary. Forty Years Later*. Szerk.: Randolph L. Braham, New York, Institute for Holocaust Studies of the City University of New York, 1985, 107–127.

17. Lásd még Martin Broszat: *German National Socialism, 1919–1945*. Clio Press, Santa Barbara, California, 1966, 52. o.

18. Eichmann 1961-ben, a tárgyalásán azt állította, hogy sose tudta volna véghezvinni deportálási programját Ganzenmüller teljes és következetes támogatása nélkül. Ganzenmüllert a düsseldorfi esküdtszék 1971. június 21-én vád alá helyezte (Schwurgericht – 8 Ks 1/71. dosszié), de óvadék ellenében rövidesen szabadlábra helyezték. „Betegsége” miatt a bíróság mindig elhalasztotta a tárgyalását, többek közt azt is, melyet 1972. október 17-re, illetve 1973. május 3-ra tűztek ki. 1979 augusztusáig nem tűztek ki újabb tárgyalási időpontot. A ludwigsburgi Zentrale der Landesjustizverwaltungen (Központi Állami Bíróság) 1979. augusztus 24-i közlése. Lásd még *HfS*, 3:284–285. o.

19. A vasúti értekezletről és előzményeiről Lulay a budapesti rendőrségen tett, 1946. február 18-i vallomásában (30 763/1945.Nü.) közölt részleteket. Lásd még Kurt Pätzold és Erika Schwarz: „Auschwitz war für mich nur ein Bahnhof.” *Franz Novak – der Transportoffizier Adolf Eichmanns*. Metropol Verlag, Berlin, 1994.

20. *RLB*, 151., 152. dok.

21. *RLB*, 154. dok. Von Thadden azonos szövegű feljegyzést juttatott el Veessenmayerhez. Lásd 155. dok.

22. *Uo.*, 156–157. dok. Kárpátaljáról, Északkelet-Magyarországról és Észak-Erdélyről a zsidók többségét ezen a fő útvonalon szállították el. A zsidótlanítási egységek az Auschwitzba vezető következő négy alternatív útvonalat is használták: Sátoraljaúj hely–Leginamieh–Wlany–Michalovce–Medzilaborce; Munkács–Lavoczne; Galánta–